

Jenni Peijariniemi

PINTOJA

Kuvataiteen koulutusohjelma

2016

PINTOJA

Peijariniemi, Jenni
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutusohjelma
Kesäkuu 2016
Ohjaaja: Kespersaks, Veiko
Sivumäärä: 25

Asiasanat: kalligrafia, akryylimaalaus, neuland aakkosto

Opinnäytetyöni on kolmen kalligrafisen maalauksen sarja. Pohdin millainen on kalligrafinen maalaus ja miten olen aiheeseeni päätenyt. Miksi valitsin töihini neuland aakkoston ja miten valikoituivat maalausten tekstit. Maalaukset on tehty akryyliväreillä kankaalle. Aiheena ovat erilaiset pinnat: nahka, kivi ja puu. Nämä materiaalit ovat tulleet tutuiksi neljän vuoden opiskelun aikana. Kalligrafiassa nahkaa on käytetty kirjoituspohjana, erityisesti arvokkaammissa ja tärkeimmissä töissä. Kirjankansissa nahka on usein tärkeä materiaali. Inspiraation maalaukseni, jonka aiheena on nahka, sain nimenomaan kirjankansista. Kannet oli taitavasti rakennettu nahan palasista. Kivi on paljon käytetty materiaali kalligrafiassa. Monet tärkeät tekstit on kaiverrettu kiveen. Puu on myös monikäyttöinen. Kalligrafiassa se sopii muun muassa kirjoituspohjaksi ja siihen pystyy kaivertamaan tekstiä. Pohdin opinnäytetyössäni kalligrafian merkitystä yleisesti ja taidemuotona. Kerron myös kalligrafian opiskelusta ja haasteista, sekä siitä miten olen itse päätenyt kalligrafiksi.

OPINNÄYTETYÖN NIMI ENGLANNIKSI

Peijariniemi, Jenni

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Fine Arts

Month 2016

Supervisor: Kespersaks, Veiko

Number of pages: 25

Keywords: calligraphy, acrylic painting, neuland typeface

The purpose of this thesis was to make three calligraphy paintings. I had to think what do I mean when I'm talking about calligraphy painting. How did I select my subjects. My paintings were made with acrylcolours on canvas. I wanted to use different surfaces as an inspiration and I decided that they were leather, stone and wood. All of these three materials have been used over the past four years of my calligraphic studies. Leather has been a very important writing surface. Many bookbinders use leather when they make books. The leather work was inspired from book covers. How the book cover can be made from different kinds of leather pieces. Many important writings have been done on stone so it was easy to choose this material. Wood is also used many ways in calligraphy. For example you can write on it or it can be carved. In my thesis I'm thinking about the meaning of calligraphy as an art form but also generally. I wrote about calligraphy studies and why I chose to become a calligrapher.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	HARHAILUSTA PÄÄTÖKSIIN.....	7
2.1	Harhailu.....	7
2.2	Ajatus kirkastuu	7
2.3	Päätöksiä	8
3	KALLIGRAFIA TAIDEMUOTONA.....	10
3.1	Kalligrafian suuntauksia	10
3.2	Taitojen kehittäminen	11
4	TAULUIHINI SOPIVA TYYLI JA TEKSTI.....	12
4.1	Kirjoitustyylin valinta	12
4.2	Sananen Neuland-aakkosista	13
4.3	Mikä teksti tauluihin?	13
5	AJATUKSET TÖIDEN JA SANOJEN TAUSTALLA.....	14
5.1	Nahkatyö	14
5.2	Puutyö	15
5.3	Kivityö	15
6	KALLIGRAFINEN MAALAUUS	16
7	KALLIGRAFIAN OPETUS	17
8	TIIVISTELMÄ.....	19
	LÄHTEET.....	25
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Mietin opinnäytetyön aihetta pitkään harhailin ja rönsyilin. Oikeastaan jo ensimmäisillä opiskelukerroilla syksyllä 2012 neuvottiin, että opinnäytetyötä varten on hyvä alusta alkaen kerätä ideoita ja materiaalia. Tällä tavalla saisi kerättyä itselleen vaihtoehtoja, joista voi olla apua myös myöhemmin. Erilaisia tekniikoita ja mahdollisuuksia on paljon, kyse on ennemmin oman suunnan löytämisestä. Ajatus opinnäytetyöstä tai siitä kuinka nopeasti neljä vuotta kuluu, oli vaikea yhtälö hahmottaa. Aikuisopiskelijalla koulunkäynnin ympärillä pyörii normaali hektinen arki ja usein on vaikeaa löytää aikaa tehdä kaikki vaaditut tehtävät. Ja tehtäviä on todellakin riittänyt, opiskeluviiikonlopun olleet intensiivisiä. Kaikki tehtävät mitä ei koululla ehtinyt tekemään, jäivät kotitehtävien lisäksi omalla ajalla suoritettaviksi. Toisaalta sai opiskella juuri sitä mitä haluaa ja asettaa itselleen omat tavoitteet. Opiskelujen aikana kaipaasin aikaa, sitä ei koskaan tuntunut olevan riittävästi. Toisaalta, jos luovaa hetkeä vain odottaa se ei ehkä tulekaan. Kun on ollut ”pakko” tehdä, on saanut itselleen tietyn rytmin ja valmista jälkeä.

Pintoja on opinnäytetyöni nimi. Se on yhdistävä tekijä kolmelle kalligrafiselle maalaukselle, joiden aiheena ovat nahka, kivi ja puu. Materiaalit, joista halusin maalauksen tehdä, oli yllättävänkin helppo valita. Maalausten mallit löytyivät kaikki kotoani. Useissa yhteyksissä kalligrafialla tarkoitetaan ainoastaan kaunista kirjoitusta. Tämä antaa taiteenlajista suppean kuvan, mutta riittääköön se kalligrafian tarkoitukseksi tässä vaiheessa. Kalligrafiassa kirjaimilla ja tekstillä on tärkeä merkitys. Opinnäytetyössäni suurimmaksi ongelmaksi muodostui tekstin valinta. Sanoissa ja erityisesti tekstissä on se ongelma, että usein ne ovat jonkun omistuksessa. Jos, joku onnistuu sanoja järjestelemällä luomaan tekstejä kuten esimerkiksi runoja ne siirtyvät tekijän omistukseen. Tekstistä tulee tekijänsuojanalaista. Taideteosta tehdessä ei voi ilman lupaa omia toisen kirjoittamia sanoja/tekstejä. Ensisijaisesti tästä syystä haluaisinkin käyttää omia tekstejäni, mutta valitettavasti tässä työssä alkuperäisestä ideasta oli luovutettava. Vaelsin, mutta en löytänyt, en vain saanut teksteistä riittävän hyviä. Oli pakko pysähtyä ja katsoa lähelle. Yksittäiset sanat löytyivät kalligrafiasta ja siinä käytetyistä materiaaleista.

Taide on ollut elämässäni aina, mutta enemmän olen ollut vastaanottajana kuin tekijänä. Olen kulkenut omia teitäni. Aina joskus eteeni heitetään polku, jonka voin käydä katsomassa tai jatkaa vain eteenpäin. Vuonna 2012 löytyi todella kiinnostava polku, kuvataidekoulutus suuntautumisvaihtoehtona kalligrafia. Hain kouluun, jolloin opettaja suositteli vielä osallistumista Kalligrafia Symposiumiin. Opettaja halusi varmistua, sovellunko syksyllä alkavaan koulutukseen. Kesällä, joka toinen vuosi järjestettävä tapahtuma keräsi alasta kiinnostuneita Kankaanpäähän ympäri maailmaa. Se tunnelma, samanhenkisyys ja ilmapiiri, mikä silloin kesällä 2012 Symposiumissa oli, kourutti minut täysin. Suurin osa ihmisistä oli täysin ventovieraita, kuitenkin heti tuli tunne, että minut on hyväksytty osaksi tätä porukkaa, muistan sen tunteen vieläkin. Halusin saada harrastuksestani kaiken mahdollisen opin, ehkä myös ammatin. Syksyllä 2012 aloitin tutkinnon suorittamisen ja se olikin viimeinen mahdollisuus, koska sen jälkeen tutkintokoulutukseen ei enää otettu lisää oppilaita. Kalligrafian tie koululla päättyy nyt meihin valmistuviin.

Kalligrafia ei viikolla näy taidekoulussa, kuin tyhjänä luokkana. Viikonloppuisin ilmestyimme koululle vaihtelevan kokoisiin ryhmiin. Lähes jokaisella oli valtavat tavarakassit. ”Kassi-Almaksikin” kuulemma erästä pitkäaikaista opiskelijaa oli kommentoitu. Aikuisopiskelijoilla kaikki materiaalit ovat omia: paperit, kynät ym., joitakin luonnospapereita ja tilat olivat koulun puolesta. Veiko Kespersaks piti huolta, että saimme opetusta ja riittävän tietotaidon toimia kalligrafeina. Kursseille osallistui avoimen puolen kautta muitakin kuin tutkintokoulutuksessa olevia ja se toi mukanaan uusia kasvoja ja lisää innokkaita opiskelijoita. Luennoitsijoista erityisesti Ewan Clayton on jäänyt mieleen, hänen sujuva englannin kielensä on miellyttävää kuunneltavaa ja asiantunteva tekstinsä mielenkiintoista. Clayton on muun muassa kalligrafi ja opettaja. Vierailevat opettajat toivat vaihtelua rutiineihin ja erilaisia näkemyksiä kalligrafiaan.

2 HARHAILUSTA PÄÄTÖKSIIN

2.1 Harhailu

Syksyllä 2015 oli opinnäytetyön aiheen valinnan aika. Mitä haluan tehdä ja millä tekniikalla. Alun perin mietin jotain lapsiin liittyvää aihetta ehkä lapsen kuva ja kuvaan sopiva runo. Erään mielenterveys luennon jälkeen kiinnostuin Shakespearen Macbeth näytelmästä, mutta ikinä en saanut tekstiä luettua, joten jääköön se tulevaisuuden suunnitelmiin. Lueskelin myös useita vanhoja opinnäytetöitä ja sieltä löytyikin kiinnostavia näkökulmia ja ideoita. Harhailin siis syvissä vesissä ja hyvin erilaisten aihealueiden parissa. Keväällä 2016 kalligrafia viikonloppujen aikataulutus meni uuteen järjestykseen. Lopputyönäyttely olisikin jo heti keväällä, eikä syksyllä kuten aikaisemmin oli suunniteltu, joten oli päätösten aika. Aikataulu toi mukanaan stressiä, mutta ilman tällaista ulkoista painetta, työ tuskin olisi vieläkään tehtynä. Maalaus oli tekniikkana itselleni tutuin, joten päädyin siihen. Grafiikka olisi ollut toisena vaihtoehtona, mutta ajallisesti se olisi ollut hankala toteuttaa. Jos laatta olisi mennyt pilalle, en tiedä olisinko ehtinyt saada uutta tehtyä riittävän nopeasti. Paneelin tms. tekeminen ei ollut vaihtoehto itselleni, siitä olisi seurannut vain hiusten lähtö ja mahahaava eli siis stressitason liiallinen nousu. Paneelin teko on vaativa ja perinteinen kalligrafia työn muoto. Muiden tekemänä ne ovat hienoja, mutta itselleni lähinnä pakkopullaa. Ehkä joskus taitojeni kartuttua palaan niiden pariin, mutta nyt ei lähdetä seikkailemaan siihen maailmaan. Jätetään paneelit taitavammille tekijöille.

2.2 Ajatus kirkastuu

Aihealue oli vielä vähän hukassa. Päätin keskittyä johonkin, mikä sopisi kalligrafiaan, mutta ei olisi liian henkilökohtainen. Kolme erilaista materiaalia voisi toimia. Olimme hiljattain opetelleet kiven kaiverrusta, joten kivi oli helppo aihe. Mallikapaleeksi ei tullut kuitenkaan luonnonkivi, vaan kivilaatta, joka jäi ylimääräiseksi oman keittiömme lattiasta. Olin jo aiemmin pitänyt sen rosoisesta pinnasta ja tähän tarkoitukseen se sopisi paremmin kuin hyvin. Siitä tuli malli maalaukselle. Puu oli myös itsestään selvä valinta. Ensimmäinen työni, joka on ollut taidekoululla esillä,

oli piirretyt kirjaimet kurssin lopputyö. Tein sen paksulle lankun palaselle ja toisesta samanlaisesta palasesta tulisi nyt aihe opinnäytetyölleni. Kolmannen työn aihe ei ollut niin helppo päätös kuin edellisten. Mutta lopulta, voisiko se olla mikään muu kuin nahka. Kalligrafeille nahka tulee tutuksi muun muassa kirjansidonnassa ja kirjoitus-pohjana.

Miksi sitten valita jotain niin tylsää ja tavanomaisesta kuin esimerkiksi kivi malliksi taideteokselle. Oletko koskaan katsonut kiveä? Sehän on kaikkea muuta kuin tylsä siinä on sävyjä, kerroksia ja muotoja. Itse pitelin kivilaattaa käsissäni, katselin sitä erilaisissa valaistuksissa ja mietin miten laattalinjastossa onkaan syntynyt näin kaudista jälkeä. Se mitä piti tehdä, oli jälleen kerran pysähtyä ja katsoa. Miisa Jääskeläinen käyttää kirjassaan Sana kerrallaan Johdatus luovaan kirjoittamiseen sanaa ouden-touttaminen. Termillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi sitä miten jokin tuttu ja arkinen muuttuu oudommaksi ja kiehtovaksi. Täytyy vain katsoa lähemmin ja yksityiskohtaisemmin. Jääskeläinen pohtii miten voi olla tylsää kuvailla arkista kahvinjuontia, kunnes sitä tarkastelee läheltä (Jääskeläinen, 2002, 92). Hän kirjoittaa näin: ”kun sitä tarkastelee oikein läheltä, huomaa kuumen kahvihöyryn hennot kiehkurat, kuulee nielaisemisen, näkee ylläikäkyneestä kahvista muotoutuvan tahran valkoisella liinalla. Tuttu asia muuttuu runoudeksi, kun siihen löytää yllättävän ja uuden näkökulman (Jääskeläinen, 2002, 93).

2.3 Päätöksiä

Haluan, että opinnäytetyössäni näkyy minun kädenjälkeni ja siveltimenvetoni, joten erilaiset pinnat oli hyvä lähtökohta. Kun ilmoitin opinnäytetyön ohjaajalle tekeväni maalauksen, sain kaksi tärkeää vinkkiä. Ensimmäinen dokumentoi työvaiheet ja toisena, välttää ylilyöntejä. Ohjaajani totesi, että maalauksessa hänestä ei ole apua, mutta tekstin ja työn sommittelussa kylläkin. Tekniikkana maalaus oli siis riskivalinta, mutta itselleni ainoa sopiva. Pidän akryylillä maalaamisesta, ne kuivuvat äkkiä ja niillä pystyy maalaamaan useita kerroksia. Mietin pitkään, että olisin tehnyt työt väripigmenteillä ja sekoittanut itse värini alusta alkaen, mutta jälleen kerran aikataulu teki tämän mahdottomaksi. Opinnäytetyö, kuten muu opiskelukin tehtiin arjen säännöillä

eli päivittäinen työaika oli rajallinen. Nyt ei saanut lähteä liikaa rönsyilemään, vaan keskittyä pääasiaan.

Millaisia maalauksista sitten tulisi? Olin jo päättänyt, että teen kolmen maalauksen sarjan. Mutta millainen on hyvä kalligrafinen maalaus omasta mielestäni? Etsin itselleni esikuvia ja suunnannäyttäjiä nimenomaan kalligrafiien keskuudesta, mutta tehtävä ei ollutkaan helppo. Googlettamalla ei oikein löytynyt länsimaista edustusta. Olin totaalisesti hukassa. Monet kalligrafit, kuten Thomas Ingmire tekevät hienoja töitä, mutta tällä hetkellä omaan taitotasoon nähden liian moderneja. Haluan perustaidoilteni vielä paremman pohjan, ennen kuin siirryn vapaampaan ilmaisuun. Pelastus löytyi lopulta kirjoja selaamalla. Törmäsin eräässä kirjassa Susie Leiperin työhön (Kuva 1). Hän yhdistää maalausta ja kalligrafiaa. Leiperin töissä on kerroksellisuutta, tekstiä, maalausta, kauniita värejä ja hyvä sommittelu. Nyt tiedän mihin itsekin tähtään.

Kuva 1. The One Life, Susie Leiper (www-sivut: susieleiper.com,2016)

3 KALLIGRAFIA TAIDEMUOTONA

3.1 Kalligrafian suuntauksia

Ranskalainen kalligrafi Claude Mediavilla on monella tapaa tehnyt kalligrafiaa tunnetuksi. Hänen kirjansa *Calligraphy From calligraphy to abstract painting* esipuheessa Mark Van Stone kuvailee erilaisia kalligrafian suuntauksia. Hänen mukaansa kalligrafian voi jakaa kahteen ryhmään. Näiden kahden ryhmän sisään mahtuu niin hyvää kuin huonoakin kalligrafiaa. Jako kahteen ryhmään on turhan mekaaninen, mutta suuntaa antava. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat mm. Rooman imperiumin arvokkaat kirjoitukset ja loistokkaat keskiajan käsikirjoitukset. Tällaiset kalligrafia työt kutsuvat ja houkuttelevat katsojaansa tai sitten vaativat lukemaan, tottelemaan, uskomaan tai ehkä ostamaan jotain. Toinen ryhmä on abstrakti kalligrafia. Stone kertoo, että Mediavilla on kirjoittanut kirjansa, jotta saisimme tietoisuuden tästä abstraktista puolesta. Siitä miten kalligrafi pyrkii erilaisilla siveltimenvedoilla tavoittamaan erilaisia tunteita ja tunnetiloja. Voisi sanoa, että kalligrafiassa kehittyäkseen täytyy hallita tekniikka, mutta se jää vaille sisältöä ilman henkistä puolta. Näiden taitojen ollessa hallussa tekstin merkitys vähenee ja tunnetila tavoitetaan siveltimenvedoilla. Stone kuitenkin painottaa, että Mediavilla on perinteinen siinä mielessä, että Mediavillan mielestä historialliset muodot ja kirjoituksen muodostuminen pitää tietää. Vastata pohjatietojen ollessa hallussa on mahdollista vapautua perinteisistä opeista ja löytää oma vapaampi ilmaisumuoto.

Kirjassa Luovan piirtämisen opas käytä oikeaa aivopuoliskoasi on lainaus japanilaisen kalligrafian asiantuntijan William Reedin sanoista: ” Shodo-maalaukset [kursiivinen kalligrafia] on kuin kuva alitajunnasta. se ei ole lopullinen julkilausuma, vaan pikemminkin valokuva kirjoittamishetken persoonallisuudesta. Tätä persoonallisuutta voidaan kehittää ja vahvistaa Ki-harjoittelun (mielen ja kehon harjoittelu) avulla. Toisaalta huolimattomasti tehty kalligrafia vahvistaa huonoja tapoja ja tyrehdyttää persoonallisuuden kasvun” (Edwards 2004,256). Stone kuvaa miten taitava kalligrafi saa yksittäisenkin viivan laulamaan, tanssimaan, komentamaan tai itkemään (Mediavilla,1996, 7). Hän mainitsee miten esimerkiksi Japanissa perinteinen taistelulaji miekkailu eli Kendo ”miekantie” ja Karate-do ”tyhjän käden tie” täydentyvät Sho-

dolla (”siveltimentie”). Kalligrafia on siis tavallaan myös yksi itsepuolustuslaji (martial art), siinä mieli ja käden liike yhdistyvät. Stone on sitä mieltä että tämä japanilainen näkökulma, jossa henkinen puoli yhdistyy vahvasti kalligrafian tekemiseen, pätee myös länsimaiseen kalligrafiaan (Mediavilla 1996,7-8). Itse kutsuisin kalligrafiaa eräänlaiseksi meditatiiviseksi tekniikaksi, taiteelliseksi Ki-harjoitteluksi. Tässä vaiheessa voidaan mielestäni unohtaa latteaa kalligrafian suomennos korutekstausta.

Tavoitteet kalligrafiassa voi siis asettaa korkealle, jos niin haluaa. Riippuu täysin itsestä mihin taitojaan haluaa käyttää, onko kalligrafia edes kaikille taidetta, tuskin. Miisa Jääskeläisen kirjassa Sana kerrallaan Johdatus luovaan kirjoittamiseen pohditaan onko kirjailija käsityöläinen vai luova taiteilija. Samanlaista pohdintaa voi miettiä myös kalligrafiassa, onko se taidetta vai käsityötä. Kirjoittajan täytyy käsityöläisen tavoin hallita tekniikka, keinot ja työkalut (Jääskeläinen,2002.22). Mutta kirjailija tarvitsee myös taiteilijan työhön usein liitettäviä taitoja, kuten luovuutta, mielikuvitusta ja omaperäisyyttä. Missä vaiheessa siis taiteilijan ja käsityöläisen tiet eroavat.

3.2 Taitojen kehittäminen

Riippumatta minkä suuntauksen kalligrafiassa valitsee, tie tulee olemaan pitkä. Reitti, josta Stone kertoi, on erityisen pitkä. Kuitenkin aina on aloitettava ns. pohjalta. Taidot kehittyvät hitaasti ja rakentuvat aiemmin opittua täydentäen. Kyse on prosessista, jonka pituus vaihtelee yksilöllisesti. Piirtämisessä olen kuullut puhuttavan vähintään kymmenen vuoden aktiivisesta harjoittelusta, tuona aikana olisi siis mahdollista oppia piirtämään. Piirtämisen oppimista ja kalligrafiaa, monissa teksteissä rinnastetaan toisiinsa, joten perusteiden oppimiseen voisi ajatella kuluvan samankaltainen aika. Kalligrafia on taidelaji, jossa kirjoitetaan paljon ja toistoa tarvitaan. Tavoitteena ei ole jonkun toisen luoman kirjasintyyppin kopioiminen. Esimerkiksi historiallisessa kirjoituksessa valitaan jokin vanha teksti, analysoidaan se ja luodaan analyysin pohjalta oma aakkosto. Halutaan siis tukea oman tyylin löytymistä ja kehittää omaa luovuutta.

Jääskeläisen tekstissä mainitaan, että taiteilijaksi ei synnytä, oli ihminen kuinka lahjakas tahansa. Kasvatustieteen emeritusprofessori Kari Uusikylä kirjoittaa kirjassaan

Luovuus Taito löytää, rohkeus toteuttaa aiheesta näin: ”Vaikka luovan ihmisen kyvyt ja taipumukset olisivat kuinka hyvät, vie aina vuosikymmenen, ennen kuin kova työ tuottaa tuloksia, joita voidaan pitää luovina. Ei ole mitään keinoa lyhentää tätä prosessia – Mozart ja Picassokin tekivät kymmenen vuoden urakkansa. He vain sattuivat aloittamaan sen ennen kouluikänsä” (Uusikylä, Piirto, 1999, 53). Mikä tahansa taito täytyy siis opetella ja mitään tarkkaa aikarajaa ei pysty antamaan. Harjoittelun laadukkuudellakin on merkitystä. Perustaitojen osaaminen tai luovuus ei yksinään riitä, sen jälkeen on vielä jatkettava puurtamista. Kirjailijanakin ansioituneen Harri Tapperin sanoin: ”Luovuus ei ole perin hohdokas ja tuottaa heti yksinkertaisen ohjeen: ahkeroi. Ahkeroi ensin ja sitten oikein ahkeroi. Taiteilijalta kuluu kymmenen vuotta ennen kuin hän löytää oman ilmaisunsa. Löytö on iloitsemisen arvoinen, mutta siitä vasta alkaa hänen työnsä (Tapper, 1998, 182)”.

4 TAULUIHINI SOPIVA TYYLI JA TEKSTI

4.1 Kirjoitustyylin valinta

Halusin löytää tai luoda, jokaiseen työhön yksilöllisen juuri siihen tauluun sopivan tyylin. Aluksi suunnittelin tauluun, jonka aiheena oli puu, puunsyitä muistuttavaa kirjoitustyyliä. Jotenkin teksti hukkuu pohjan kuvioihin, niistä tuli liian samankaltaiset. Siirryin miettimään maalausta, jonka aiheena oli nahka. Työn idea lähti kirjankansista. Kirjankannet voisi koota erilaisista nahanpaloista ja tässä vaiheessa mieleeni tulivat neuland aakkoset (Kuva 2.). Aakkoston suunnittelija Rudolf Koch oli saksalainen kalligrafi, opettaja, typografi ja kirjasintyyppien suunnittelija (Linotype www-sivut 2016). Hän on suunnitellut useita aakkostoja, joista yksi on päätteetön neuland. Aakkoset näyttävät sellaisilta, jotka voisi leikata saksilla nahasta kirjain kirjaimelta. Neuland sopisi käyttötarkoitukseeni erittäin hyvin. Myös siitä syystä, että halusin kirjaimiston, jonka pystyisi tekemään siveltimeillä. Mahdollisimman yksinkertainen ja päätteetön tyyli on hyvä. Saadakseni kolme työtä yhtenäiseksi päätin ohjaajan neuvon mukaan tehdä kaikki kolme työtä samalla aakkostolla. Alkuperäinen tarkoituskin oli luoda kolmen maalauksen sarja, joten töiden pitää sointua keskenään.

THE QUICK BROWN

Kuva 2. Neuland aakkosilla kirjoitettu teksti (Linedandunderlined, 2004)

4.2 Sananen Neuland-aakkosista

Jos itse katselen neuland kirjoitusta, se on mielestäni leppoisan ja hauskan näköinen, kuitenkin tekstinä selkeä, rytmikäs ja helppolukuinen. Rudolf Koch suunnitteli neuland kirjaimiston vuonna 1923 (Linedandunderlined, 2004). Hän oli järkyttynyt kauhuista, joita koki ensimmäisessä maailman sodassa ja etsi uskonnosta helpotusta. Ennen sotaa hän oli tutustunut kalligrafiaan ja halusi luoda sodan jälkeen kirjasintyyppiin joka olisi rohkea ja sellainen, että se huutaisi muille saksalaisille, että Jumalan polkua seuraamalla voisi selvitä sodan aiheuttamista traumaista.

Kirjasintyyppiin aakkosissa ei ollut päätteitä. Kirjasintyyppi muodostikin raskaita mustia muotoja, oli nähtävissä jo kaukaa ja oli helposti erotettavissa kevyemmistä kirjasintyypeistä, joten siitä kehittyi vähitellen mainosten tekstityyppi. Neuland on suunniteltu kaivertamalla suoraan metalliin, jolloin jokaisesta sarjasta tuli yksilöllinen. Nykyisin neulandin kaltaisella kirjasintyyppillä on nostalginen tunnelma, mutta 1950-luvulla se ajautui arvostusasteikolla ala-luokkaan. Sitä ei pidetty käytännöllisenä, eikä mitenkään vetoavana. Lisäksi Amerikassa kirjasintyyppiin merkitystä ei ymmärretty niin hyvin kuin Saksassa, jossa oli jo valmiiksi historia goottilaiselle tummalle tekstille. Neulandia käytettiin sirkusten mainoksissa ja myös tupakka-askien stereotyyppisessä ja rasistisessa mainonnassa. Alkuperäisestä kirjasintyyppiin tarkoituksesta siis tuli lopulta jotain muuta.

4.3 Mikä teksti tauluihin?

Pyörittelin erilaisia tekstejä mielessäni, kirjoitin niitä ylös ja yritin taitojeni mukaan tehdä niistä kolme erilaista runoa tai muuta tauluihin sopivaa tekstiä. Jotenkin ne aina jäivät hengettömiksi, eivät olleet riittävän hyviä. Olin jo epätoivoinen, saisin kolme maalausta kyllä valmiiksi, mutta niissä ei ollut lainkaan tekstiä. Kalligrafian opinnäy-

tetyössä teksti on välttämätön. Ohjaajani ehdotti valitsemaan yksittäisiä sanoja, jotka liittyvät alaamme ja sopivat taulujen teemaan. Suomenkielessä sanoista tulee helposti liian pitkiä ja jotenkin ne eivät toimineet lainkaan. Päädyin valitsemaan sanojen kie- leksi englannin. Nahkатыössä tekstit olivat: pergament, vellum, leather ja mocha. Ki- vityössä tekstit olivat: stone, ink stone, granit ja slate. Puutyön tekstit olivat: birch, wood, shingle ja pine.

5 AJATUKSET TÖIDEN JA SANOJEN TAUSTALLA

5.1 Nahkатыö

Vaikka alussa tuntui, että tämän työn kanssa tulisin taistelemaan kauan, se olikin se mikä valmistui ensimmäisenä. Sanat löytyivät helposti. Leather eli nahka kuului sa- nana siihen heti. Pergament ja vellum ovat kalligrafeille tuttuja sanoja. Molemmat viittaavat vanhoihin nahasta tehtyihin kirjoituspohjiin. Varhaisimmat kirjoitukseen käytetyt nahat ovat löytyneet Egyptistä ja niiden on arvioitu olevan ajalta 2500 eKr (Jackson 1981, 36). Nahkaa käytettiin erityisesti arvokkaammille, usein uskonnolli- sille teksteille. Jos puhutaan aidosta pergamentista, tarkoitetaan lampaannahkaa (Jackson 1981, 37). Erilaisten kemiallisten ja mekaanisten käsittelyjen jälkeen siitä saadaan kestävä ja hyvä kirjoituspohja, sen molemmat puolet soveltuvat kirjoituk- seen. Joillakin nahoilla vain karvanpuoleinen kelpaa kirjoitukseen. Vellum on näistä kahdesta nahasta se juhlavampi vaihtoehto. Vellum on tehty vasikannahasta (lehmä) (Jackson 1981, 37). Usein yleisnimitys kirjoituksessa käytetyille nahoille on perga- mentti, jolloin sillä voidaan tarkoittaa mitä vain eläimen nahkaa. Yhä edelleen nahal- le kirjoitetaan, mutta se on säästetty juhlavammille ja arvokkaammille teksteille. Na- han käyttö vaatii aina eettisen päätöksen haluaako sitä käyttää vai ei, mutta esimer- kiksi Suomessa kirjoitukseen käytetty poronahka syntyy muun käytön sivutuotteena eli poroa ei tapeta siksi, että siitä saataisiin kirjoitusala.

Jokaisessa taulussa oli omat neljä sanaansa. Nahkатыöhön kolme ensimmäistä tuli helposti, viimeistä täytyi miettiä kauemmin. Kirjansidonta on vanha käsityöammatti ja yhä edelleen löytyy ammattilaisia, jotka tekevät sitä käsityönä. Se on myös taide-

muoto, jossa järjestetään kilpailuja. Ihailin, joitakin nahkaisia kirjankansia ja sain ajatuksen hyödyntää kirjankantta työni aiheena. Tarkoituksena on, että maalaus näyttää mokkanahalta. Tästä tulee myös taulun yksi sana mocha eli mokka.

5.2 Puutyö

Tämän maalaamiseen kului aikaa, ja nyt, vaikka se on jo seinällä, tuntuu, että se ei ole vielä valmis. Katselen sitä vielä uusin silmin, kun se palautuu itselleni. Sanoista puu eli wood, kuvaa itse materiaalia. Birch eli koivu ja pine eli mänty ovat puulajeja, joita helposti löytää Suomesta ja voi käyttää kalligrafisiin tarkoituksiin. Pare eli shingle on myös käyttökelpoinen. Pare sopii erittäin hyvin kirjoituspohjaksi.

Oli selvää, että puu löytää tiensä yhden maalauksen malliksi. Ja mallin valintakin oli helppo, kolme suunnilleen samankokoista lankun palaa, on odottanut työhuoneessa käyttötarkoitusta ja nyt niistä valikoitui yksi. Sain ohjaajaltani vinkin, miten voisin nopeasti ja helposti imitoida puunpintaa taululle. Se ei kuitenkaan ollut oma ajatukseni vaan ennemminkin halusin maalata lankun muotokuvan, sekoittaa ja löytää työhön sopivat värit. Joskus sävy löytyy kuin itsestään, joskus täytyy etsiä ja tehdä useita kerroksia. Mutta prosessi on tärkeä ja se on vain käytävä läpi, nopeus ja massatuotanto eivät kiinnosta. Maalauksessa värit ja teksti ovat aivan yhtä tärkeitä.

5.3 Kivityö

Sanat stone eli kivi ja granit eli graniitti valitsin ensin. Graniitti ja sen kovuus, tuli tutuksi toteuttaessamme kiveen kaiverrusta. Ink stone eli hierrinkivi on tarpeellinen tankomustetta käytettäessä. Hierrinkiven avulla ja pienellä määrällä vettä saadaan hierrettyä tankomusteesta käyttökelpoinen muste. Slate eli liuskekivi on sellaisenaan hyvä kirjoituspohja esimerkiksi siveltimellä kirjoitettaessa.

Tiesin millaisen maalauksen halusin tähän tehdä. Kerroksia kuvaamaan kiven rosouutta ja tekstiä päällekkäin, kuitenkin niin, että sitä pystyy lukemaan. Aihe ja tekstit olivat valmiina, ei tarvinnut kuin aloittaa. Kiven maalaaminen kankaalle olikin sitten

vähän haastavampi juttu. Ensinnäkin halusin useamman tumman värin. En mitään mustaa suoraan tuubista, vaan itse sekoitettua väriä. Se ei saanut olla liian lilaa, eikä ruskeaa vaan juuri oikeita harmaan sävyjä. Pinnan piti näyttää rosoiselta ja siinä piti olla tietty kiven hohde. Teksti sai olla erikokoista ja mennä reippaasti päällekkäin, mutta neljä eri sanaa täytyi pystyä lukemaan. Kun maalaus oli jo lähes valmis, totesin että siitä puuttui jotain. En vain tiennyt mitä, kokeilin maalata päälle testata mitä se voisi olla. Lisäsin muutaman vaaleamman viivan ja lopulta sain työn viimeistelyä. Tämä työ on ehdottomasti näistä kolmesta itselleni tärkein, siinä olen kaikista vähiten tehnyt kompromisseja.

6 KALLIGRAFINEN MAALAUUS

Mikä on kalligrafinen maalaus? Onko se lyhyesti maalaus, jossa on yhdistetty maalaamista ja kirjaimia. Miksi voi maalata kukan ja sanoa, että se on taidetta, mutta jos maalaat a-kirjaimen herää kysymys miksi tuossa taulussa on kirjain tai äänne? Jos taulussa on sana, keskitytään lukemaan sitä ja koko muu maalaus jää huomioimatta. Toisaalta liian hieno kuva voi häivyttää tekstin, se ei enää kiinnostakaan. Mikä on se sopiva tasapaino kuvallisen ja sanallisen välillä?

Maalausta suunnitellessani pääni vilisi lukuisia kysymyksiä. Mikä luetaan kuuluvaksi kalligrafiaan? Täytyykö kirjaimilla olla perinteinen muoto vai saako niitä muokata taiteellisempaan suuntaan? Entä teksti pitääkö tekstistä saada selvää tai olla luettavissa? Itselleni nämä säännöt ja rajat eivät ole niin tärkeitä. Oikeastaan pohdin niitä aina maalausta tehdessäni, tapauskohtaisesti. Jos maalaan taulun esimerkiksi jonkun toisen tekstistä ja olen siihen saanut luvan, niin oletan, että teksti täytyy olla myös luettavissa. Oma teksti antaisikin enemmän vapautta. Myös signeeraaminen kalligrafisissa töissä on mielenkiintoinen, usein runon tms. kirjoittajan nimi on erittäin selkeästi esillä, mutta työn tekijän nimi saattaa puuttua kokonaan tai on niin vähäisesti esillä, ettei sitä huomaa.

7 KALLIGRAFIAN OPETUS

Taiteilija tarvitsee erilaisia taitoja, jokaisen pitää vain löytää oma polkunsaa. Hyvän taiteilijan ei tarvitse osata piirtää, vaan hänen erinomaisuutensa voi ilmetä muilla tavoin. Vaihtoehtoja löytyy lukemattomia, mutta ehkä tärkeintä on kuunnella omaa ääntään. Mikä on se oma linja mitä haluaa tehdä ja toteuttaa. Jos taiteen tekemisen motiivina on raha, maine tai helppous, ei kannata valita kalligrafiaa. Innostus voi kadota nopeasti. Taidot kehittyvät hitaasti, marginaalisesta ryhmästä esiin pääsy tulee olemaan vaikeaa ja jatkossa perusteellisen koulutuksen saadaksesi on lähdettävä ulkomaille.

Suora lainaus Kankaanpään taidekoulun Internet-sivuilta: ”Satakunnan ammattikorkeakoulu on Pohjoismaiden ainoa laajamittaista kalligrafian opetusta antava oppilaitos. Tavoittemme on antaa kalligrafian opetusta, jossa keskitytään työn laatuun ja luovuuteen sekä työskentelyn pitkäjänteisyyteen ja taiteellisuuteen (Samk [www-sivut](http://www.smk.fi) 2016).” Nyt opiskelevat oppilaat ovat viimeiset, sitten tutkintokoulutus päättyy.

Kankaanpään taidekoulu on ollut useamman kerran lopetusuhan alla, joten määrärahat ovat tiukassa ja kaikessa mahdollisessa säästetään. Kalligrafia on ehkä koululla nähty turhana menoeränä, jonka hyvin voi lopettaa, näkyvyytemme on ollut huono. Mihin jo valmistuneet kalligrafit ovat kadonneet, näkyvyyttä ja näyttelyitä on ollut jonkin verran, mutta lisää ponnisteluja tarvitaan suuren yleisön tavoittamiseksi. Tähän tietysti vaikuttavat jokaisen omat päämäärät ja tavoitteet, haluaako tuoda töitään esiin tai jos haluaa millaiset mahdollisuudet siihen on. Koko koulun lopettamisuhka (vuosina 2012 ja 2013) näkyi myös päiväopetuksen puolella, Osallistuin joillekin päiväopetuksen kursseille muiden ryhmien joukkoon. Opetuksen laatu ei kärsinyt, vaan ennemminkin huoli näkyi yleisessä ilmapiirissä. Huomasin, että jatkuva epävarmuus aiheutti stressiä niin opettajissa kuin opiskelijoissakin. Kalligrafiapuolen opiskelijoilta ja opettajalta epävarmuus päättyi lopulta tietoon, että opetus päättyy.

Mitä sitten olisi voinut tehdä toisin? Ehkä yhteistyö ja näkyvyys ovat kaksi tärkeintä asiaa. Koska olimme koululla vain viikonloppuisin, yhteistyö muun koulunväen kanssa oli vähäistä. Meistä ja opetuksestamme tiedettiin vähän. Ennen opiskelujeni aloitusta koulutus oli ehkä monipuolisempi, koska Kankaanpäässä kävi enemmän

opettajia, myös ulkomailta. Jokainen opettaa eri tavalla ja näkee asioita omalla tavallaan. Opiskelijallekin tekee hyvää koota ajatusmaailmansa erilaisista vaikutteista, eikä vain yhdeltä näkökannalta. Jos taidekentällä haluaa pärjätä, täytyy olla näkyvyyttä, eli näyttelyitä tai muuten aktiivinen ja esillä. Lopputyönäyttely oli toinen näyttely koululla, jossa kalligrafia töitani oli esillä. Kun taas päiväopetuksenpuolella, näyttelyitä on paljon enemmän. Tähän tietysti vaikuttaa oma aktiivisuus, kyllähän jokainen voi järjestää niin monta näyttelyä kuin haluaa.

Kalligrafiaa ei opi hetkessä, se vaatii harjoittelua ja pitkäjänteisyyttä. Opetteluvaihe voi tuntua turhalta ja pitkästytävältä, miksei voi vain hypätä jotain yli ja alkaa luovaksi. Samk:in tarjoama koulutus on tärkeä aloitus, jonka pohjalta on helpompi löytää oma suunta. Odotamme tuloksia nopeasti, monelta puuttuu keskittymiskykyä ja tällä hetkellä tuntuu, että käsillä tekemistä yritetään rahoituksia pienentämällä entisestään vähentää. Maailmassa, jossa menestystä mitataan rahassa, on vaikea pysyä pinnalla. Ehkä sitä kuitenkin mieluummin hukkuu kuin yrittää tehdä, jotain mikä ei ole itselle tärkeää.

8 TIIVISTELMÄ

Puhun opinnäytetyöstäni taideteoksena, mutta onko kalligrafia taidetta. Ehkä ongelma on siinä, että emme ole tottuneet näkemään kalligrafiaa. Itsellenikin oli vaikeuksia määrittää itselleni mikä on kalligrafinen maalaus, koska esimerkkejä ei ole paljoa, ainakaan suhteessa muuhun taiteeseen. Erilaiset taiteen määritelmät ovat osaksi niin teoreettisia ja vaikeita ymmärtää, että niiden avulla ja omalla tietämykselläni en voi todistaa kalligrafian olevan taidetta. Kalligrafiassa on lisäksi vahva käsityön leima, monet opiskelijatkin sanoivat, etteivät ole taiteilijoita vaan enemmän käsillä tekijöitä. He sanovat osaavansa kirjoittaa, mutta eivät piirtää. Kuitenkin molemmissa tarvitaan samoja taitoja. Täytyy osata nähdä eli muun muassa arvioida mittasuhteita ja viivojen välejä. Oman käden jälki näkyy vahvasti esimerkiksi se millainen paino kädellä on, onko käsi/mieli rento tai mihin suuntaan kirjoitus kallistuu. Kalligrafia usein määritellään kauniiksi kirjoittamiseksi ja tämä latistaa ja vähentää sen arvoa välittömästi. Kalligrafian määritelmä on paljon laajempi ja syvällisempi. Kuka on sanonut, että sen pitää olla kaunista ja kuka määrittää mitä on kauneus? On tietysti olemassa säännöt miten kirjain ja aakkosto rakentuu, mutta säännösten hyvin opittuaan on mahdollista lähteä rikkomaan sääntöjä. Tämä on ehkä tärkein taiteen ominaisuus, uuden luominen.

Taide on itse ilmaisun väline, sen avulla voidaan ottaa kantaa ja vaikuttaa. Taiteen määritelmiä on ainakin yhtä paljon kuin sen eri suuntauksia ja tekijöitä. Toiset tarvitsevat taiteen tekemiseen pitkän koulutuksen, jotkut pärjäävät itse oppineina. Ei ole yhtä ainoa oikeaa tapaa tehdä taidetta. Joku haluaa shokeerata ja yllättää, kun taas toinen tehdä pelkistettyä ja rauhallista. Töitä vertaillaan ja ne ovat jatkuvan kritiikin alla. Kuitenkaan kukaan ei lopulta voi sanoa mikä on se juttu, jonka taidehistoria tai muu taho joskus tulee nostamaan esiin. Olemme aikamme vankeja ja myös teemme taidetta omilla säännöillämme. Omaan itseen ja tekemiseen on pystyttävä luottamaan, vaikka se ei olisikaan kaikkein trendikkäin juttu.

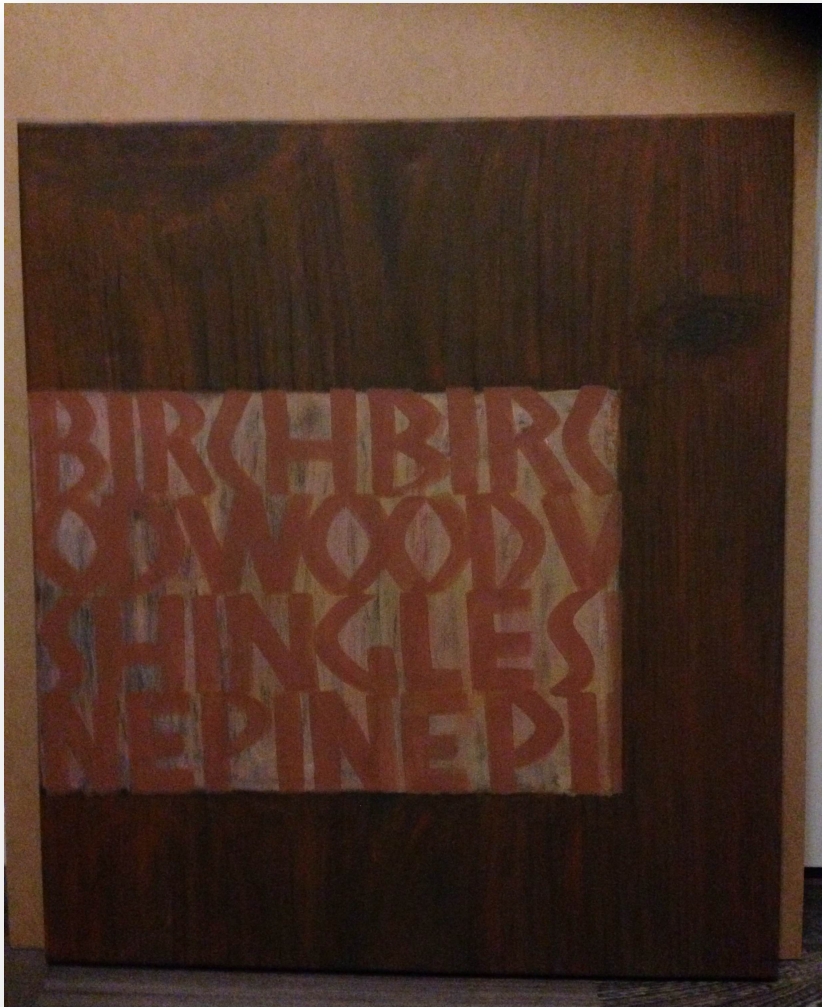
Jos katson nyt omia töitäni, en voi sanoa niiden olevan täydellisiä tai mitenkään erityisen loistavia. Taitoni ovat kuitenkin opiskelun aikana kehittyneet, ja olen saavuttanut sen tason kuin tässä aikataulussa on ollut itselleni mahdollista. Jos mietin opinnäytetöitäni, olen tyytyväinen, että sain ne valmiiksi ja näyttelyyn mukaan. Se, että

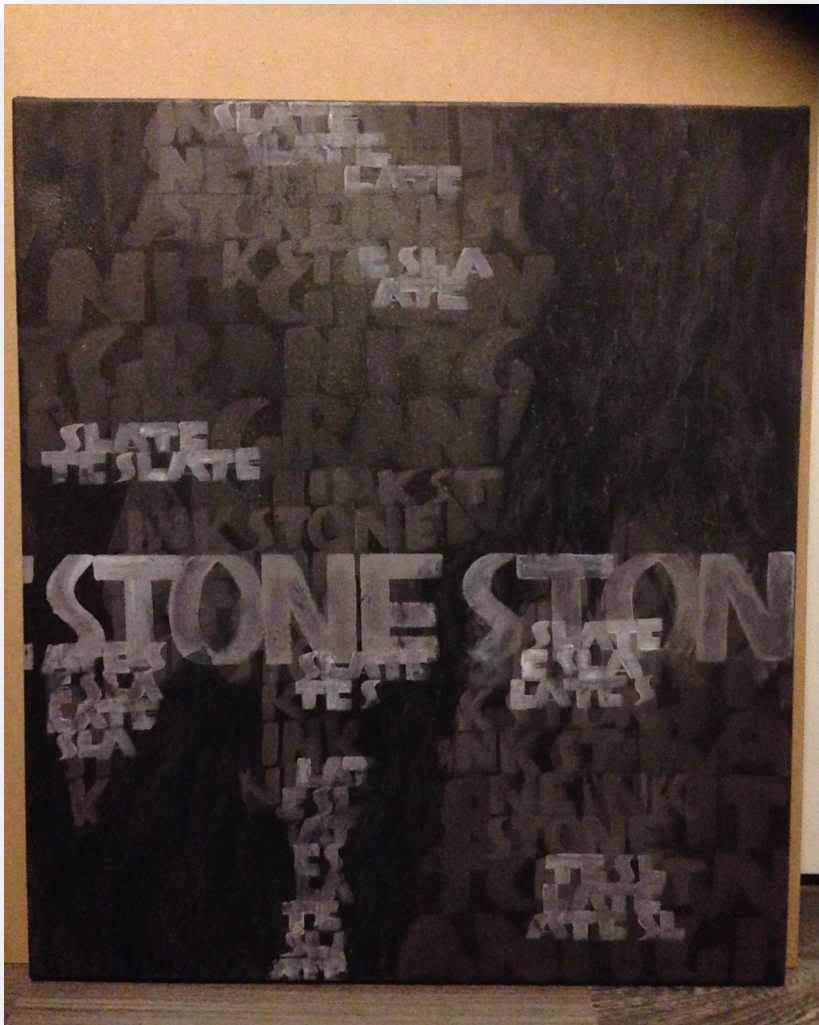
tekee jotain alusta loppuun itse, on aina saavutus, vaikka muut näkisivät lopputuloksen haparointina ja epäonnistuneena tuotoksena. Taulujen yhteisnimeksi piti alkupe-
räisen suunnitelman mukaan tulla kerroksia. Ajattelin puun muodostuvan eri kerrok-
sista, jolloin pinta ja hieman syvemmällä oleva kerros olisi tullut selvästi esiin. Kivi-
työhön tulikin kerroksia paremmin. Nahkatyön ajatuksena oli koostua erilaisista na-
hanpaloista, jotka kuitenkin muodostaisivat yhtenäisen pinnan. Tästä lopulta tuli yh-
teisnimi kolmelle taululle eli pintoja. Ja kyllä se kuvaa töitä parhaiten.

Opinnäytetyö on neljän vuoden uurastuksen finaali ja toisaalta vain pieni pintaraa-
paisu siitä mitä on oppinut. Vain yksi osa-alue, josta nyt tuotettiin valmis työ. Joku
voi sanoa, että nyt on valmis ja kaiken oppinut. Itse totean, että osaan joitain perus-
taitoja, mutta nyt alkaa vasta se todellinen työ. Oman tyylin etsintä, ja se mihin omaa
työskentelyään haluaa kehittää, ovat seuraavat askelmat. Myös harha-askeleet ovat
sallittuja, aina valinnat eivät osu kerrasta oikeaan, elämässä täytyy olla erilaisia pol-
kuja. Mitä vaaditaan? Toistoa ja työtä, matka tulee olemaan pitkä. Tällä polulla vas-
taani on tullut rappuset, joiden alimmalla portaalla nyt olen. Voin vielä pudota maa-
han. Putoaminen tässä vaiheessa tarkoittaisi lähinnä sitä, että jättäisin taitoni koko-
naan käyttämättä. Mutta mahdollisuutena on jatkaa askelmia ylöspäin ja katsoa mitä
ne tuovat tullessaan.

LÄHTEET

Edwards, B. 2004. Luovan piirtämisen opas käytä oikeaa aivopuoliskoasi. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä

Jackson, D. 1981. The Story of Writing. New York, Macmillan Publishing Co., Inc.

Jääskeläinen, M.2002. Sana kerrallaan Johdatus luovaan kirjoittamiseen. WSOY, Tummavuori Oy

Linedandunlined,2004. New Black Face: Neuland and Lithos as Stereotypography. Viitattu 10.8.2016. <http://blog.linedandunlined.com/post/404938892/new-black-face-neuland-and-lithos-as>

Linotype www-sivut. 2016. Viitattu 31.5.2016. <https://www.linotype.com/453/rudolf-koch.html>

Mediavilla, C.1996. Calligraphy From calligraphy to abstract painting. 2.painos Belgium, Wommelgem

Samk www-sivut. 2016. Viitattu 1.6.2016 <http://www.samk.fi/kalligrafia>

SusieLeiper www-sivut. The one life, maalaus vuodelta 2012. Viitattu 18.8.2016 http://susieleiper.com/slwp/?page_id=108

Tapper, H. 1998. Missä kurkien aura on. 2.painos, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1998

Uusikylä K., Piirto J. 1999: Luovuus Taito löytää, rohkeus toteuttaa. Atena Kustannus, Juva